

Saa, man kan sige, at de maa være deres Mening bekendt, hvis det kan kaldes uretfærdigt, men det er ogsaa det hele. De kunne ikke først afgive en Erklæring i Dødsøjeblikket, de kunne ikke deres Liv igennem have hørt til et bestemt Trossamfund og saa i Dødsøjeblikket sige: Vi kaste det hele bort. Hvis man finder dette uretfærdigt, maa man formentlig indrømme, at deri ligger det eneste uretfærdige ved den nuværende Ordning. Men er det uretfærdigt, er det ikke en rimelig Fordring, at Folk ere deres Mening bekendt? Saa er der Præsterne, som den ærede Forslagsstiller ogsaa tog sig særlig af, og mente, at det for dem kunde blive højt ubehageligt at skulle udføre religiøse Ceremonier paa Kirkegaardene lige over for Folk, om hvilke de mente at vide, at de ikke troede paa det samme som Folkekirken eller maatte være fuldstændig vantro, ikke troede paa noget som helst. Men den eneste Ceremoni, der egentlig udføres paa Kirkegården, er dog Jordpaafæstelsen, og jeg kan ikke indse, at det kan være nogen som helst Præst imod, naar han anmodes derom, at udføre den paa et Menneſke, selv om han tror om dette Menneſke, at det har været fuldstændig vantro. Der udtales deri to Ting, hvorom alle ere enige, eller i alt Fald i deres Betydning, og det tredje, som udtales ved Jordpaafæstelsen, det tror jo den forrettende Præst paa, og det kan for saa vidt være ham ligegyldigt, om den afdøde har troet paa det eller det. Nej det, der kan være ubehageligt for Præsten, og det var ogsaa det, som det ærede Medlem nærmest lagde Bægt paa, det er Sigprædikenen, men den kan Præsten virkelig blive fri for. Næppe vil nogen Familie tvinge en Præst hertil, naar han siger: Seg kan og vil ikke holde Tale over denne Mand, fordi jeg er nødsaget til at omtale ham paa en Maade, der ikke kan være Dem behagelig. Jeg tror ikke, at nogen Familie vilde benytte de dog tvivlsomme Bestemmelser til at tvinge Præsten til at holde en Tale, saa jeg tror heller ikke, at der for Præsten er noget saadan særlig ubehageligt ved den nuværende Ordning. Jeg gaar nu over til det ærede Medlems Forslag i sine Enkeltheder, for saa vidt jeg ikke allerede har omtalt dem i det, jeg nu har sagt. Jeg skal først med Hensyn til § 1, 2det Stykke, 2det Punktum sige, at selv om man ellers vilde gaa ind paa den Tanke, der ligger til Grund for det ærede Medlems Forslag, selv om man vilde indføre, hvad man her i Salen har kaldt „høfgerlig Begravelse“, og komme helt bort fra den nuværende Ordning, selv om man kunde blive enig derom — jeg kan ikke sige, om noget

saadant er muligt, jeg tror ikke, det vil ske for Dødsøjeblikket, men det er jo ikke noget aldeles utænkeligt — vilde det dog være en noget stærk Fordring, at Manden skulde kunne tage Bestemmelse for sin afdøde Hustru, Hustruen for sin afdøde Mand og Forældrene for deres afdøde Børn om, at de skulle begraves uden kirkelige Ceremonier. Maaste Hustruen har været en troende Kvinde og Manden vantro, skulde han da have Ret til at forhindre hende i at faa den Jordpaafæstelse, som hun maatte have sat Pris paa? Det forekommer mig at være i højeste Grad uretfærdigt, og noget saadant antager jeg det for umuligt at gaa ind paa. — I § 2, første Stykke, er der foreslaet den Bestemmelse, at enhver, der vil sige enhver, som Tilladelsen bliver givet af den, som bejorger Jordfæstelsen, skal have Lov til at tale paa Begravelsesplads eller i Ligtafel, der ikke tilhører et enkelt Trossamfund, hvorved altsaa det ærede Medlem fortaar almindelige Begravelsespladser eller Ligtafeller. Saa længe man staar paa det Standpunkt, at man holder paa, at Kirkegaardene ere Folkekirken, kan der naturligvis ikke være Tale derom. Men hvis man indførte noget andet, vilde saa dette være rigtigt og absolut fornuftigt? Det er et stort Spørgsmaal. Vilde det til syvende og sidst uden nogen som helst Garanti, uden anden end denne ganske almindelige Garanti, at der ikke maa ske noget, der strider mod Sædeligheden og den offentlige Orden, være tilraadeligt, uden nogen som helst Kauteler, at give enhver som helst Tilladelse til at tale paa Kirkegården? Jeg tror det ikke, i alt Fald nærer jeg stærk Tvivl derom. Det forekommer mig dog, at Kirkegaardene ikke skulde være det Sted, hvor den sociale, religiøse og politiske Strid særlig skulde træde frem, og det vilde nødvendigvis blive Følgen, hvis det ærede Medlems Forslag paa dette Punkt ganske uden Forandring gik igennem. Hermed skal jeg slutte. Det ærede Medlem vil altsaa se, at jeg har en anden Opfattelse af den juridiske Tilstand her i Landet paa dette Punkt. Jeg tror ikke, det ærede Medlem har Ret i, at de Tilladelser, der ere givne til at andre end Folkekirken's Medlemmer kunne blive begravede paa Folkekirken's Kirkegaarde, selv om de ere lovbefalede, have ført til, at den historisk udviklede Tilstand er forandret juridisk talt. Jeg tror ikke, at det ærede Medlem har Ret paa dette Punkt, og jeg har selvfølgelig herom spurgt Jurister til Raads, idet jeg ikke giver mig ud for at være Jurist. — Det ærede Medlem spurgte om, hvorledes Kultusministeriet vilde stille sig ligesoverfor Spørgsmaalet om et Lovforslag om Ligbrænding,